

Lainopillinen osasto

11.1.1985

1

Työeläkelaitoksille

TYÖSUHTEEN TEKNINEN KATKAISU

1. LAINMUUTOSTEN PÄÄASIALLINEN SISÄLTÖ

Yleiskirjeellä 10/84 on eläkelaitoksille lähetetty tiedoksi hallituksen esitys TEL:n 2 ja 7 §:n muuttamisesta. Lainmuutokset tulivat voimaan 1.1.1985 (yleiskirje 17/84). Muutetut säännökset ovat tämän yleiskirjeen liitteenä.

Jos työntekijä työsuhteen jatkuessa siirtyy täysiaikaisesta työstä osa-aikaiseen työhön tai päinvastoin 1.1.1985 tai sen jälkeen, työsuhte jaetaan tietyin edellytyksin TEL:a sovellettaessa erillisiksi jaksoiksi (ns. tekninen katkaisu). Menettelyllä pyritään siihen, että eläke vastaisi paremmin aikaisempaa ansiotasoa, kun eläke lasketaan erikseen täysiaikaisen ja osa-aikaisen jakson osalta. Käytännössä katkaisu koskenee aika harvoja tapauksia.

Työsuhteen teknisen katkaisun edellytykset ovat:

- työsuhte on jatkunut ainakin kolme vuotta ennen ajankohtaa, josta katkaisu tehdään
- työntekijällä on säännöllisenä pidettävä työaika, jossa on tapahtunut muutos
- työajan muutoksen yhteydessä palkka on alentunut vähintään yhdellä neljänneksellä tai noussut yhdellä kolmanneksella aikaisemmasta
- työajan muutos on muuksi kuin tilapäiseksi tarkoitettu.

aokLAIK4282

Lainopillinen osasto

11.1.1985

2

Kuva 1

kokopäivätyössä	osa-aikatyössä
palkka 4 000,-	palkka 3 000,-
vähintään 3 v	
työoikeudellisesti jatkuva työsuhde →	

osa-aikatyössä	kokopäivätyössä
palkka 3 000,-	palkka 4 000,-
vähintään 3 v	
työoikeudellisesti jatkuva työsuhde →	

Tekninen katkaisu suoritetaan paitsi silloin, kun työaika muuttuu yhdellä kertaa, myös silloin, kun se muuttuu vähitellen. Tässä tapauksessa työntekijän muutosten ja vaaditun ansiotason muutoksen on tapahduttava kolmen vuoden kuluessa ensimmäisestä työntekijän muutoksesta ja ensimmäisen työntekijän muutoksen tulee tapahtua 1.1.1985 tai sen jälkeen.

Eläkepalkka on jo aikaisemmin voitu eräissä tapauksissa tarkistaa vastaamaan työsuhhteessa vakiintunutta ansiotasoa, jos palkka on poikkeuksellisesta syystä alentunut tai noussut siten, että sillä on olennainen vaikutus eläketurvaan (TEL:n 7 §:n 2 momentti). Lainmuutoksesta huolimatta sovelletaan edelleenkin TEL:n 7 §:n 2 momenttia, jos edellytykset siihen ovat olemassa. Soveltamista harkittaessa työsuhdetta käsitellään yhdenjaksoisena. Jos palkkaperusteen tarkistamisen edellytykset täyttyvät, tekninen katkaisu poistetaan. TEL:n 7 §:n 2 momenttiin on tehty tätä tarkoittava lisäys.

Jos työntekijä sairauden takia siirtyy osa-aikatyöhön ja hänen ansionsa samalla alenevat kahdella viidenneksellä, voi olla mahdollista myöntää työkyvyttömyyseläke osaeläkkeenä. Jos osaeläke myönnetään, ei tekninen katkaisu tule kysymykseen. Tällöin TEL-työsuhde kirjataan normaalisti päättyneeksi työkyvyttömyyseläkkeen myöntämisen johdosta ja uusi työsuhde alkaaksi (TEL:n 2 §:n 2 momentti).

Kahden vuoden kuluessa teknisestä katkaisusta sattuva eläketapahtuma aiheuttaa sen, että tehty katkaisu

Lainopillinen osasto

11.1.1985

3

poistetaan. Työsuhde voi sen sijaan muusta syystä päättyä piankin TEL-työsuhteen teknisen katkaisun jälkeen ilman että se vaikuttaa katkaisuun.

Tarkoituksena on, että teknisen katkaisun edellytykset selvitetään muutosten tapahtuessa normaalin ilmoitusliikenteen puitteissa. Työnantajan tehtävänä on siter ilmoittaa eläkelaitokselle sellaisista työajan ja palkan muutoksista, jotka aiheuttavat TEL-työsuhteen katkaisun. Tästä huolimatta voi tulla tilanteita, joissa katkaisun edellytyksiä joudutaan selvittämään paljon myöhemminkin esimerkiksi eläketapahtuman yhteydessä.

2. TEKNISEN KATKAISUN EDELLYTYKSET

2.1. Vähintään kolme vuotta jatkunut työsuhde

Jotta työsuhde voidaan katkaista, sen on täytynyt jatkua vähintään kolmen vuoden ajan ennen työajan muutosta. Jos vasta useammat vähittäiset työajan muutokset johtavat teknisen katkaisun toteuttamiseen, on työsuhteen ennen ensimmäistä työajan muutosta pitänyt jatkua vähintään kolme vuotta. Jos työsuhde on jo kerran teknisesti katkaistu ja katkaisun tekeminen tulee toistamiseen harkittavaksi työsuhteen työoikeudellisesti edelleen jatkuessa, on uusi katkaisu mahdollinen vain, jos edellisestä on ehtinyt kulua kolme vuotta.

Alle kolmen vuoden työsuhteilla on eläkkeen määrään vain vähäinen vaikutus, joten tällaiset työsuhteet on rajattu katkaisun ulkopuolelle.

2.2. Muuksi kuin tilapäiseksi tarkoitettu muutos säännöllisenä pidettävässä työajassa

Työsuhteen jakaminen tulee kysymykseen vain sellaisissa työsuhteissa, joissa työntekijän työaika on säännöllinen. Säännöllisellä työajalla ei tässä tarkoiteta samaa kuin työaikalainsäädännössä. Jos työntekijälle on vakiintunut tietty työaika, pidetään sitä tuntimäärästä riippumatta säännöllisenä. Ellei hänellä voida katsoa olevan säännöllistä työaikaa esimerkiksi siitä syystä, että työskentely on satunnaista, kuten monesti tilapäisillä apulaisilla, ei työsuhdetta voida jakaa.

Useimmissa tapauksissa muutos säännöllisessä työajassa on selvästi todettavissa. On kuitenkin myös poikkeustapauksia, joissa työntekijän säännöllinen työaika voi jossain määrin vaihdella. Jos esimerkiksi työn luonne

Lainopillinen osasto

11.1.1985

4

käytännössä edellyttää ylitöiden tekemistä säännönmukaisesti, on tällaiseen ylityöhön käytetyn ajan katsottava kuuluvan työntekijän säännölliseen työaikaan. Tällöin jo ylitöiden poisjäänti tai vastaavasti ylitöiden alkaminen työsuhteen kestäessä on muutos säännöllisessä työajassa. Jos ylityöt lasketaan säännölliseen työaikaan kuuluviksi, myös niistä saatu palkka otetaan huomioon ansiotasoa määrättäessä.

Työajan muutoksella tarkoitetaan muutosta työajan pituudessa, kuten siirtymistä lyhennettyyn työviikkoon tai tekemään 6-tuntista työpäivää 8 tunnin sijasta. Sen sijaan esimerkiksi vuorotyön muuttuminen päivätyöksi ei ole tässä tarkoitettu säännöllisen työajan muutos, ellei työajan pituus samalla muutu. Laissa ei ole työajan muutoksen määrää koskevia ehtoja. Pienikin muutos työajan pituudessa riittää.

Lisäksi edellytetään, että työajan muutosta ei ole tarkoitettu vain tilapäiseksi. Jos siis jo etukäteen tiedetään, että työntekijä siirtyy vain väliaikaisesti osa-aikatyöhön tai lyhennetylle työviikolle, ei työsuhdetta katkaista. Jos muutos on tarkoitettu kestäväksi ainakin kaksi vuotta, ei sitä yleensä voida enää katsoa tilapäiseksi, vaikka sen kestoajasta olisikin etukäteen sovittu.

Jos tekninen katkaisu on aikoinaan oikein perusteiden suoritettu, mutta työaika ja ansio tämän jälkeen ennalta arvaamattomasta syystä palautuvat ennalleen, ei tehtyä katkaisua tästä syystä poisteta. Näissäkin tapauksissa tekninen katkaisu voi tulla uudelleen tehtäväksi, jos työajassa taas tapahtuu pysyväksi tarkoitettu muutos ja muutkin katkaisun ehdot täyttyvät.

2.3. Työajan ja ansiotason muutos

2.3.1. Kerralla tapahtuva muutos

Palkan muutokseen tulee aina liittyä työajan muutos. Palkan muutoksen ei kuitenkaan tarvitse olla yksinomaan työajan muutoksen seurausta. Näin ollen riittää, että työajassa on tapahtunut muutos ja palkka on samassa yhteydessä muuttunut lain edellyttämässä määrin. Palkan muutoksen syitä ei tarvitse tutkia.

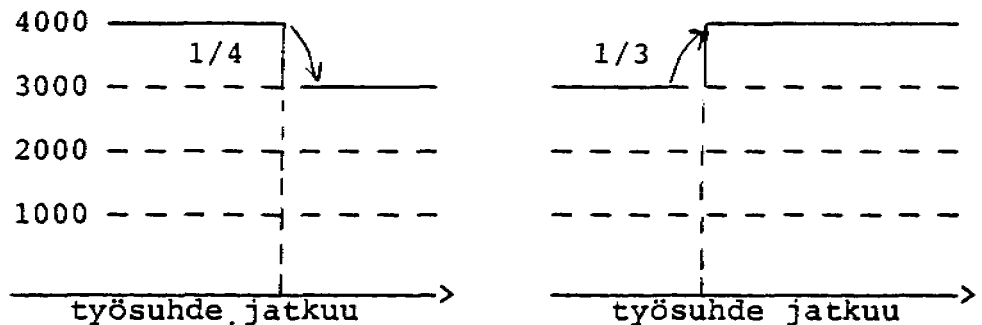
Ansiotason muutoksen on oltava sellainen, että eläkkeen perusteena olevan palkan muutokset ovat eläketurvan kannalta olennaisia ja tekninen katkaisu siten tarpeellinen. Riittäväksi ansiotason nousuksi katsotaan laissa yksi kolmasosa ja laskuksi yksi neljäsosa työntekijän aikaisempiin ansioihin verrattuna.

Lainopillinen osasto

11.1.1985

5

Kuva 2

Kun esimerkiksi kuukausipalkkaisen työntekijän siirtymisestä osa-aikaiseen työhön sovitaan, sovitaan yleensä samalla myös siitä, mikä työntekijän palkka on osa-aikatyössä. Sovittua uutta palkkaa voidaan tällöin verrata suoraan hänen aikaisempaan kuukausipalkkaansa.

Jos palkan muutos ei näy suoraan sopimuksesta, työajajärjestelmän muuttumisen jälkeistä palkkaa verrataan siihen palkkaan, jota maksettiin välittömästi ennen muutosta. Jos vertailtavat palkat sattuvat eri kalenterivuosille, ei indeksitarkistusta tehdä.

Ellei muutosta välittömästi edeltävä aika kuvaa työntekijän säännöllistä työaikaa ja palkkatasoa, tarkastelun kohteeksi on otettava riittävän pitkä - yleensä ei kuitenkaan vuotta pitempi - ajanjakso muutoshetkestä taaksepäin laskettuna ja tämän pohjalta määritellään ansiotaso. Ansiotaso määritellään tällä tavoin esimerkiksi silloin, kun palkka ei joka kuukausi ole samansuuruinen. Näin voidaan myös varmistaa, ettei muutosta välittömästi edeltänyt ja palkkaan alentavasti vaikuttanut sairausjakso pääse vaikuttamaan vertailuun.

Työntekijän säännöllisenä pidettävässä työajajärjestelmässä tapahtuva muutos ja sen yhteydessä tapahtuva palkan alentuminen saattavat ajoittua sellaiseen ajankohtaan, jolloin yleiset palkankorotukset toteutetaan. Silloin voi sattua, että esimerkiksi osa-aikatyöhön siirtyneen työntekijän ansio uudessa työssä ei toteutetun palkankorotuksen johdosta olekaan alentunut tekniseen katkaisuun oikeuttavassa määrin, kun sitä verrataan häner omaan aikaisempaan palkkaansa, jossa näitä korotuksia ei vielä ollut. Näissä tapauksissa vertailupalkaksi tulee ottaa se palkka, joka hänelle olisi uudessa työssä maksettu, ellei yleistä korotusta olisi toteu-

Lainopillinen osasto

11.1.1985

6

tettu. Tämä tulee kysymykseen vain tarkasteltaessa sitä, onko kerralla tapahtunut muutos riittävä TEL-työsuhteen katkaisemiseksi.

2.3.2. Asteittain tapahtuva muutos

Työntekijä saattaa myös vaiheittain siirtyä täysiaikaisesta työstä osa-aikaiseen tai päinvastoin. Tällöin mikään työajan muutos ei ehkä yksinään täytä teknisen katkaisun ehtoja, mutta lopulta ansio laskee työajan muutosten seurauksena vaaditulla neljänneksellä tai nousee kolmanneksella. TEL-työsuhte katkaistaan tällaisessa tapauksessa työnantajan ilmoituksen perusteella, jos muutokset ovat tapahtuneet kolmen vuoden kuluessa ensimmäisestä työajan muutoksesta laskettuna ja muut katkaisun edellytykset täyttyvät.

Työajan muuttuessa asteittain muutoksen katsotaan tapahtuneen silloin, kun työaika ensimmäisen kerran muuttui. Näin on myös niissä tapauksissa, joissa jokin myöhempi muutos yksinäänkin riittäisi katkaisun.

Muutosten seuraaminen on rajattu kolmen vuoden aikaan siksi, että pitemmän ajan kuluessa ansiotason muutosten seuraaminen tuottaisi hankaluuksia mm. indeksikotosten vuoksi.

Tekniseen katkaisuun johtavan muutoksen tapahtuessa asteittain ansiotason vertailu suoritetaan siinä vaiheessa, kun työnantajan ilmoituksella tulee tieto palkan riittävästä muuttumisesta. Ensimmäistä muutosta edeltävän ajan palkka on vertailua varten korotettava sen vuoden indeksiin, jona katkaisun laukaiseva palkan muutos on tapahtunut. Tämä palkka määrätään muutoin samoin perustein kuin yhdellä kertaa tapahtuneenkin muutoksen vertailussa käytettävä palkka.

3. MILLOIN TYÖSUHDETTA PIDETÄÄN YHDENJAKSOISENA KATKAISUSTA HUOLIMATTA

3.1. Eläketapahtuma kahden vuoden kuluessa

TEL-työsuhteen teknisen katkaisun tarkoitus on, että työntekijän työhistoria ja hänelle sen perusteella karttunut eläke mahdollisimman hyvin vastaisivat toisiaan. Jos eläketapahtuma kuitenkin sattuu pian työsuhteen katkaisun jälkeen, saattaisi käydä niin, että katkaisulla luodusta uudesta TEL-työsuhteesta laskettava eläkepalkka tekee eläketurvasta vakiintunutta ansiotasoa vastaamattoman. Näin saattaisi käydä varsinkin silloin, kun eläkkeeseen liittyy pitkä tulevan ajan jakso.

Lainopillinen osasto

11.1.1985

7

Lakiin on tätä tilannetta varten otettu poikkeusään-
nös. Sen mukaan tekninen katkaisu poistetaan, jos
eläketapahtuma sattuu kahden vuoden kuluessa katkai-
susta. Eläke lasketaan tällöin nykyisellä tavalla
eikä lyhyt osa-aika- tai täysiaikajakso pääse vaikut-
tamaan eläketurvan tasoon.

Kun tekninen katkaisu on poistettu eläketapahtuman
sattumisen vuoksi, pidetään työsuhdetta myöhemmän
uuden eläketapahtuman sattuessakin yhdenjaksoisena,
vaikka tämä eläketapahtuma sattuu yli kahden vuoden
kuluttua työajan ja palkan muutoksesta.

Jos työaika ja ansiot muuttuvat työntekijän 63 vuoden
iän täyttämivuoden jälkeen, ei työsuhdetta enää kat-
kaista.

3.2. TEL:n 7 §:n 2 momentin soveltaminen

TEL:n 7 §:n 2 momentin mukaan eläkepalkan harkinnan-
varainen tarkistaminen säilyy ensisijaisena tekniseen
katkaisuun nähden. Jos työajan muutoksen ja siihen
liittyvän ansiotason muutoksen taustalla on mainitun
lainkohdan tarkoittama poikkeuksellinen syy ja muutkir-
säännöksen soveltamisedellytykset ovat olemassa, jo-
tehty tekninen katkaisu poistetaan.

Poikkeuksellinen syy voi olla esimerkiksi työntekijän
sairaus, jonka johdosta hän on joutunut lyhentämään
työaikaansa. Myös jos siirto osa-aikaiseen työhön on
johtunut vaikkapa työn vähäisyydestä, voi TEL:n 7 §:n
2 momentin soveltaminen tulla kysymykseen.

Poikkeuksellisen syyn olemassaolosta edellytetään
työntekijän tai työnantajan näyttöä. Useimmiten
asiasta onkin maininta eläkehakemuslomakkeella. Elä-
kelaitos voi myös omasta aloitteestaan selvittää TEL:n
7 §:n 2 momentin soveltamisen mahdollisuuden, jos
asiakirjoista käy ilmi, että siihen saattaa olla ai-
hetta.

4. MENETTELY

4.1. Katkaisun edellytysten toteaminen

Käytännössä tekninen katkaisu hoidetaan normaalin
ilmoitusliikenteen puitteissa. TEL-työsuhteen kat-
kaisemista varten työnantaja ilmoittaa eläkelaitoksel-
le sellaisen palkan muutoksen, joka on tapahtunut
työajan muutoksen yhteydessä.

Lainopillinen osasto

11.1.1985

8

Jos eläkelaitos esimerkiksi työnantajan vuosi-ilmoituksesta huomaa, että työntekijän ansiot ovat olennaisesti muuttuneet, voi se myös omasta aloitteestaan tutkia, täyttyvätkö teknisen katkaisun edellytykset.

Kun työaika muuttuu asteittain, ilmoituksen työajan muutoksen yhteydessä tapahtuneesta palkan muutoksesta on tultava työnantajalta tai työntekijältä. Eläkelaitoksella ei ole mahdollisuutta muutoksia seurata. Ser sijaan sen selvittäminen, onko ansiotason muutos riittävä tekniseen katkaisuun, jää käytännössä eläkelaitoksen tehtäväksi. Työnantajan on vaikea tätä nähdä, koska palkat on vertailua varten tarkistettava indeksillä silloin, kun työajan muutos tapahtuu asteittain.

4.2. Työsuhteen katkaisuaikajankohta

Työajan muutoksen aiheuttaessa kerralla palkan muutoksen, joka johtaa TEL-työsuhteen katkaisuun, uuden työsuhteen katsotaan alkaneen muutosta lähinnä seuraavan kalenterikuukauden alusta. Muutosta edeltänyt työsuhdejakso päätetään siis muutoskuukauden loppuun.

Kun työaika muuttuu asteittain niin, että teknisen katkaisun edellytykset ovat olemassa, työsuhde päätetään sen kalenterikuukauden loppuun, jona työaika muuttui ensimmäisen kerran. Uusi työsuhde rekisteröidään alkaneeksi seuraavan kalenterikuukauden alusta, vaikka työsuhteessa saatu ansio ei silloin vielä olekaan laskenut yhdellä neljäsosalla tai noussut yhdellä kolmasosalla aikaisemmasta tasosta. Päätetystä työsuhteesta voidaan näin laskea vapaakirja normaaliin tapaan sellaisten ansioiden perusteella, joihin työajan muutos ei vielä ole vaikuttanut.

4.3. Katkaisu rekisteröintitoimenpiteenä

Normaalisti tekninen katkaisu tehdään työnantajalta tulleen ilmoituksen perusteella. TEL-työsuhde rekisteröidään päättyneeksi ja uusi alkaneeksi samoin kuin yleensä työnantajan ilmoittaessa työsuhteen päättymisestä tai alkamisesta.

Työntekijälle annetaan tieto tehdystä teknisestä katkaisusta Eläketurvakeskuksen rekisteriotepalvelun kautta. Tällöin hänelle myös ilmoitetaan, mistä eläkelaitoksesta hän tarvittaessa saa lisätietoja asiasta.

Lainopillinen osasto

11.1.1985

9

4.4. Päätös työntekijän tai työnantajan hakemuksesta

Jos työntekijä tai työnantaja ei ole tyytyväinen eläkelaitoksen kantaan, on hänellä oikeus halutessaan saada eläkelaitokselta päätös asiasta. Päätökseen liitetään muutoksenhakuohje.

Päätöksessään eläkelaitoksen tulee myös vahvistaa päätetystä TEL-työsuhtejaksosta muodostuneen vapaakirjan arvo, jos se pitää katkaisua aiheellisena. Riippumatta siitä, onko päätöstä pyytänyt työntekijä vai työnantaja, päätös lähetetään kummallekin.

Lainvoimainen päätös ei ole esteenä sille, että työsuhdetta käsitellään yhdenjaksoisena, jos myöhemmin todetaan TEL:n 7 §:n 2 momentin soveltaminen mahdolliseksi tai kun eläketapahtuma sattuu kahden vuoden kuluessa työsuhteen katkaisun jälkeen. Katkaisu peruuntuu näissä tapauksissa suoraan lain nojalla. Eläkepäätöksessä on tästä erikseen mainittava.

5. TEKNISEN KATKAISUN VAIKUTUKSET TYÖSUHDEILMOITUSLIIKENTEeseen

Työsuhteen alkamistiedot ilmoitetaan normaalisti riippumatta siitä, onko tekninen katkaisu vahvistettu päätöksellä vai ei. Ansaintatiedot ilmoitetaan katkaisuhetkeen mennessä karttuneina normaalisti. Päätymissyyksi työsuhteilmoituksen ruudun 71 ensimmäiseen osaruutuun merkitään V, jos TEL-työsuhteen katkaisu on vahvistettu eli eläkelaitos on antanut katkaisusta kirjallisen päätöksen. Päätymispäiväksi ilmoitukseen merkitään muutoskuukauden viimeinen päivä. Jos työsuhde on katkaistu vahvistamattomasti, päätymissyyksi ruudun 71 ensimmäiseen osaruutuun merkitään T.

Jos Eläketurvakeskuksen työsuhderekisteriin ilmoitettua teknistä katkaisua muutetaan, eläkelaitoksen on muutosilmoituksen yhteydessä ilmoitettava erikseen muutoksen peruste, ellei kysymyksessä ole eläketapahtuman yhteydessä tehty teknisen katkaisun poisto.

Teknisen katkaisun jälkeen eläkelaitoksen tulee ilmoittaa seuraavan jakson alkaminen normaalisti siten, että alkamispäivänä on muutoskuukautta seuraavan kalenterikuukauden ensimmäinen päivä.

6. LAINMUUTOKSESTA TIEDOTTAMINEN

Eläkelaitosten tulee ilmoittaa työnantajille lainmuutoksen voimaantulosta ja sisällöstä sekä sen aiheuttamista muutoksista työnantajan ilmoittamisvelvollisuuteen. Ohjeissa on syytä tarkemmin käsitellä ainakin

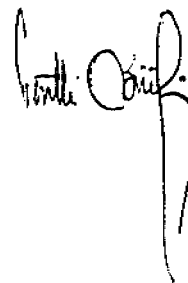
Lainopillinen osasto

11.1.1985

10

niitä kohtia, jotka työnantajan kannalta ovat epäselvempiä. Tällaisia ovat mm. ansiotason muutosten ilmoittaminen silloin, kun työajassa ja palkassa tapahtuu usempia pienehköjä muutoksia alle kolmen vuoden väliajoin. Työnantajalla saattaa ilman ohjeita olla vaikeuksia myös sen ansiotason määrittelyssä, johon muuttunutta ansiota verrataan.

ELÄKETURVAKESKUS

LIITE

Laki työntekijäin eläkelain 2 ja 7 §:n muuttamisesta

N:o 607

Laki

työntekijäin eläkelain 2 ja 7 §:n muuttamisesta

Annettu Helsingissä 24 päivänä elokuuta 1984

Eduskunnan päätöksen mukaisesti
muutetaan 8 päivänä heinäkuuta 1961 annetun työntekijäin eläkelain 7 §:n 2 momentti, sellaisena kuin se on 18 päivänä kesäkuuta 1971 annetussa laissa (500/71), sekä
lisätään 2 §:ään, sellaisena kuin se on muutettuna 30 päivänä joulukuuta 1965, 29 päivänä joulukuuta 1972 ja 10 päivänä huhtikuuta 1981 annetuilla laeilla (707/65, 934/72 ja 257/81), uusi 3—5 momentti, jolloin nykyinen 3 momentti siirtyy 6 momentiksi, seuraavasti:

2 §

Jos työntekijän säännöllisenä pidettävä työaika tämän lain alaisessa, vähintään kolme vuotta jatkuneessa työsuhteessa muuttuu muissa kuin 2 momentissa tarkoitetuissa tapauksissa ja hänen palkkansa samalla alenee vähintään yhdellä neljänneksellä tai nousee vähintään yhdellä kolmanneksellä eikä työajan muutosta ole tarkoitettu tilapäiseksi, katsotaan työntekijän muutoksen jälkeen työskentelevän uudessa työsuhteessa, jollei 7 §:n 2 momentista muuta johdu. Uuden työsuhteen katsotaan tällöin alkaneen sitä kuukautta lähinnä seuraavan kuukauden alusta, jonka aikana muutos työajassa on tapahtunut. Työsuhteen ei kuitenkaan katsota välillä katkenneen, jos edellisessä virkkeessä tarkoitettun uuden työsuhteen alkamisesta ei eläketapahtuman sattuessa ole kulunut kahta vuotta.

Mitä edellä 3 momentissa on säädetty, sovelletaan muiden edellytysten täytyessä myös silloin, kun muutos työajassa on tapahtunut asteittain, jos työntekijän tai työnantajan ilmoituksen johdosta tulee selvityksi, että palkka on alentunut tai noussut sanotussa momentissa tarkoitettua määrin enintään kolmen vuoden kuluessa ensimmäisestä muutoksesta lukien. Kun tällöin vertailaan eri ajankohtien työansioita, ne tarkistetaan 9 §:n mukaisesti. Sovellettaessa 3 momentin toista virkettä katsotaan työajan muutoksen tapahtu-

neen silloin, kun työaika ensimmäisen kerran muuttui.

Asianomaisen työntekijän tai työnantajan hakemuksesta on eläkelaitoksen annettava päätös siitä, onko työsuhteeseen sovellettava 3 tai 4 momenttia ja myönteisessä tapauksessa vahvistettava näin päättyneestä työsuhteesta muodostuva vastainen eläkeoikeus. Päätökseen saa hakea muutosta niin kuin 21 §:ssä on säädetty.

7 §

Jos työntekijän tai edunsaajan ilmoituksen johdosta tulee selvityksi, että eläkkeen perusteena oleva palkka työntekijän tai edunjättäjän viimeisessä tämän lain alaisessa työsuhteessa on poikkeuksellisesta syystä ollut alhaisempi kuin hänen 9 §:n mukaisesti tarkistettu palkkansa samassa työsuhteessa ennen tällaisen syyn ilmaantumista niin pitkänä aikana, että suurempaa palkkaa voitiin pitää vakiintuneena, ja jos tällä seikalla on olennainen vaikutus eläketurvaan, pidetään eläkkeen perusteena olevana palkkana sitä keskimääräistä työansiota, joka hänellä olisi ollut, jollei mainittua syytä olisi esiintynyt. Sama on laki myös muiden tämän lain alaisten työsuhteiden osalta, jos ne ovat päättyneet eläketapahtumaa lähinnä edeltäneiden 360 sellaisen päivän aikana, joilta työntekijä tai edunjättäjä ei ole saanut

työttömyysturvalain (602/84) mukaista ansioon suhteutettua päivärahaa. Jos tulee selvitetynsi, että eläkkeen perusteena oleva palkka poikkeuksellisesta syystä on vastaavalla tavalla korkeampi kuin edellä mainittu vakiintunut työansio, voidaan eläkkeen perusteena olevaa palkkaa samalla tavoin alentaa. Sen estämättä, mitä 2 §:n 3 ja 4 momentissa on säädetty työsuhteen päättymisestä työajassa tapahtuneen muutoksen johdosta, katsotaan sanotun työsuhteen jatkuneen yhdenjakoisesti tätä momenttia sovellettaessa.

Tämä laki tulee voimaan 1 päivänä tammikuuta 1985.

Tätä lakia sovelletaan niihin työsuhteisiin, joissa laissa tarkoitettu työajan muutos tai muutoksen ollessa asteittainen ensimmäinen muutos tapahtuu tämän lain voimaantulon jälkeen.

Helsingissä 24 päivänä elokuuta 1984

Tasavallan Presidentti
MAUNO KOIVISTO

Ministeri *Vappu Taipale*